

AKTUALNO

Ivan Tašev pripremio
fotografija Bernard Čović

»Iz poštovanja prema svim žrtvama potrebno je istini dopustiti da progovori«

■ Od 2003. godine misu na Bleiburškom polju predvodili su neki od hrvatskih biskupa, a Vijeće za hrvatsku inozemnu pastvu Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine preuzelo je suorganizaciju liturgijskoga dijela komemoracije te velike tragedije hrvatskoga naroda. Otada su misu po dva puta služili kardinal Josip Bozanić i mons. Želimir Puljić, a po jednom dvanaestorica nadbiskupa i biskupa iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. A sada, kad je iz Austrije došla odluka o uskraćivanju pontifikalne mise uz političko obrazloženje sažeto u rečenici: »Misa na polju pokraj Bleiburga postala je dio priredbe koja je politički instrumentalizirana te je dio političko-nacionalnoga rituala koji služi selektivnu doživljavanju i tumačenju povijesti«, a potom je predsjednik Austrijske biskupske konferencije rekao: »U Austriji se kaže da je riječ o fašistoidnom skupu, a u Hrvatskoj: 'To je povijest naših predaka.'«, dobro je podsjetiti se na poruke suosjećanja prema svim žrtvama bez obzira na sve pripadnosti koje su doista izricane na tim biskupskim misama.

2003.

Stradanja kao poticaj za stvaranje novoga svijeta

Hrvati ne pristaju na zov groblja i oružja, tim zlom kojim je trajno obilježeno 20. stoljeće. Crkva trajno poziva na obraćenje, ljubav, mir i dobrotu. Spomen na hrvatske žrtve nije govor mržnje, nego je zborovanje, poziv na svjedočenje utopije mira i praštanje. Molitva i sakramentalni život donose mir srca, odnosno srce mira. Hrvatska stradanja trebaju biti poticaj za stvaranje novoga svijeta, Hrvatske i Europe te poziv na svjedočenje mira, ljubavi, praštanja i pomirenja.

mons. Želimir Puljić
(tada dubrovački biskup)

2004.

Patnju nevinih znati uvijek cijeniti

Trebamo i mi poput starih kršćana uvijek cijeniti patnju nepravедno osuđenih, patnju nevinih, napose onu podnesenu za dobro drugih, za nas. To mora postati naš ne samo kršćanski, nego i općeljudski konsenzus, bez obzira na to gdje se, od koga se i komu se ona dogodila: je li se to dogodilo Hrvatima ili Srbima, Židovima ili muslimanima; bez obzira jesu li to učinili pripadnici jedne ili druge nacije, jedne ili druge političke opcije, bez obzira je li se patnja zbila u Jasenovcu, Bleiburgu, Križnom putu ili Vukovaru. Nevinu patnju trebamo znati uvijek cijeniti. Hrvatsko tlo oplemenjeno je i patnjom članova drugih naroda. I toj patnji trebamo izraziti poštovanje i zahvalnost. Mi smo danas ovdje da odamo počast u prvom redu brojnim nevinim žrtvama Bleiburga i Križnog puta, ali ne zaboravljamo ni druge.

mons. Mile Bogović
gospićko-senjski biskup

2005.

Žrtve mržnje i nasilja

Došli smo na ovo polje kao hodočasnici. Ne kao suci i osvetnici, nego kao vjernici koji žele svojim hodom i dolaskom dati čast Bogu i odati počast onima kojima ljudi ispunjeni mržnjom oduzeše život. Naša srca i duše usmjereni su prema Bogu u molitvi za naše pokojne. U mnogima su osjećaji uzburkani zbog bolnih sjećanja na počinjenu nepravdu prema tolikim ljudima pa želimo da nas molitva ispunji mirom. Obilježavamo 60. obljetnicu stradanja velikoga broja katolika i drugih vjernika, sinova i kćeri hrvatskoga, ali i drugih naroda. S vama sam tu da izvršimo molitveni zavjet prema nevinim žrtvama. Na ovom polju spominjemo se i molimo za svaku osobu koja je bila žrtva mržnje i nasilja, ma gdje bila i kad god se dogodila.

kardinal Vinko Puljić
vrhbosanski nadbiskup

2006.

Imena zapisana u srcima mnogih

Mnogi križni putovi koji su krenuli odavde završavali su na mnogim mjestima, od kojih spominjemo najpoznatija masovna stratišta. U Sloveniji su to Kočevski Rog, Tezno kraj Maribora, krematorij u Slovenskoj Bistrici, Hude jame kod Laškoga i druge. U Hrvatskoj su Zagrebačka gora,

Maceljska gora, Jazovka, Kalnik kod Križevaca, Novi Marof, Bjelovar, Čazma, Jasenovac, Sisak, Glina, Karlovac, Ogulin, Otočac, Gospić, Knin, i niz drugih grobišta rasutih po cijeloj Hrvatskoj. U Bosni i Hercegovini velika gubilišta bili su uz Kozaru i oko Čapljine i na mnogim drugim mjestima bivše države. Ne možemo spomenuti sva mjesta, a kamoli sva imena stradalih. No ta imena zapisana su u srcu mnogih od nas koji ih nosimo u svojim mislima i svojim molitvama. Ta imena stavljamo i danas u ovu svetu misu, stavljamo ih u Isusovu muku i smrt, ali duboko vjerujemo i u njegovo Uskrsnuće i Život.

mons. Josip Mrzljak
(tada pomoćni biskup zagrebački)

2007.

Nema opravdavanja zločina

U svakom liturgijskom slavlju ispovijedamo potrebu Božjega milosrđa u raznim oblicima pokajanja. Stoga je krajnji cinizam i besramno je Katoličku Crkvu svrstavati u promicatelja bilo kojega političkoga sustava, a osobito stavljati je uz bok onih pod kojima je Crkva najviše trpjela, jer trpio je čovjek, bez obzira na vjeru, rasu, nacionalnost ili stалеšku pripadnost. Dok danas ovdje komemoriramo strašnu blajburšku tragediju s grozom mislim i na jasenovački ustaški logor. Smatram nužnim upravo ovdje reći da nam se zbog vjernosti Bogu i ljubavi prema Hrvatskoj ne smije zamagliti pogled ni pred čijim zločinom. (...) Kao kršćanin i kao Hrvat bio bih nedostojan i jednoga i drugoga imena kada bih i u primisli nosio opravdavanje nečijega zločina. Ta zar netko uistinu misli da boli nevinih koje su prouzročili pripadnici hrvatskoga naroda nisu i moje boli? No, jednako tako bio bih nedostojan čovječtva kad ne bih prokazivao laž i nepravdu nanесenu hrvatskomu narodu. Iz poštovanja prema svim žrtvama, kada je i Jasenovac u pitanju, potrebno je istini dopustiti da progovori u svojoj istinitosti.

kardinal Josip Bozanić
zagrebački nadbiskup

2008.

Progovoriti jezikom istine

Zločin je ubiti nevinoga, bilo u Jasenovcu, bilo u Bleiburgu. Zbog Jasenovca mnogi su platili glavom, a žrtve su imale svoj cvijet u pravom i prenesenom smislu riječi, a žrtve Bleiburga nije se smjelo ni spominjati, jer bi i sam spomen na njih bio karakteriziran kao zločin. Iskreno želimo žaliti za svakom nevino ubijenom žrtvom. Nevinom osobito, ubijenom bez suda i dokazane krivnje. Pravna državo! Moja državo Hrvatska, progovori o svojoj djeci, djeci pobijenoj. Progovori bez obzira na sustav i vlasti koje su gospodarile ljudskim životima. Progovori jezikom istine! Progovori o Herodu koji je dao poubijati nevino djecu tvoju! Progovori jezikom pravednosti!

mons. Slobodan Štambuk
hvarsko-bračko-viški biskup

2009.

Malo je koja obitelj ostala neucviljena

Pobjedom novih vlastodržaca 1945. skupljenih u ateističku partiju vodilju otpočela je golgota, odnosno blajburška tragedija hrvatskoga naroda, koji vrhunac

KOJE SU BISKUPSKE PORUKE DOISTA SLANE S BLEIBURŠKOGA POLJA

križnoga puta proživljava u kolonama smrti, bacanjem u rijeke, jazovke i jame bezimenke, u groblja za strance, u zloglasne logore. Sudovi bez svjedoka, presude bez pravde, pokopi bez časti, grobovi bez natpisa, tako da se pobijedenima i poniženima bestraga svaki spomen zatre. To je tragedija potresna u svom užasu za sav narod jer je malo koja obitelj ostala neucviljena.

mons. Ratko Perić
mostarsko-duvanjski biskup

2010.

I mrtvi imaju svoje dostojanstvo

Sovog mjesta želim reći da Crkva i ja osobno kao katolički biskup ne mogu prihvatiti nijednu takvu optužbu nevinih ljudi, te da Crkva žrtve Bleiburga i križnih putova ne smatra krivima, da se moli za njih i da želi da njihovi najbliži dobiju konačno zadovoljstina barem u tome da znaju gdje su im njihovi najmiliji ubijeni, da barem znaju za njihove grobove i mogu se doći pomoliti za njih i zapaliti im svijeću. Crkva je uvijek bila i bit će na strani onih kojima su oduzeta ili ugrožena osnovna ljudska prava i obrana dostojanstva, a i mrtvi imaju svoje dostojanstvo i pravo na grob i istinu o svojem stradanju. I dok se za zločine nad drugim žrtvama dižu optužnice i progoni počinitelji, samo za počinitelje najvećeg i najbrojnijeg zločina nad hrvatskim ljudima nije do danas podignuta niti jedna optužnica niti je još itko odgovarao.

mons. Vlado Košić
sislački biskup

2011.

Zajedništvo u čovječnosti iznad svih povijesnih podjela

Mi ovdje ne istražujemo ničiju osobnu krivnju, ni njegovo političko opredjeljenje, nego smo došli iskazati ljudsku i kršćansku počast svim žrtvama. Žrtve su velikom većinom bili Hrvati, i baš zato na njih misli i za njih moli svekoliki hrvatski narod u domovini i inozemstvu, iznova pronalazeći svoje temeljno zajedništvo u čovječnosti iznad svih povijesnih podjela. Hrvatska doista treba povezanost hrvatskoga narodnog bića koje je ugroženo različitim lažima i kratkovidnim ideologijama. Kršćanstvo nije ideologija, nego zajedništvo, pa mi katolici pružamo ruke svima koji drugačije vjeruju i drugačije misle dokle god hrvatskomu narodu, hrvatskoj državi i svim njezinim građanima žele dobro. Ovdje spomen na mučnike postaje poticaj na suvremeno domoljublje i na ljubav među narodima.

mons. Nikola Kekić
križevački vladika

2012.

Za izgubljenom domovinom

Stojimo ovdje s dubokim poštovanjem prignuti nad svim križevima, jamama i rakama, da se pred Bogom, Ocem i pravednim sucem, molimo i spomenemo njihovih neznanih imena i sudbina. Sjećamo se ovdje i onih koji još i danas plaču za mrtvima i nestalima, i svih

onih izbjeglih i prognanih generacija, koje su na »obalama rijeka babilonskih«, odavle do »Ognjene zemlje«, ne utješno plakale i čeznule za svojom izgubljenom domovinom. Bleiburg - grad olova, zajedničko je ime za stotine tisuća izdanih, predanih, poniženih razmijenjenih, na najgrozniji način mučenih i pobijenih muškaraca, žena i djece svih dobi i životnih sudbina, svjetonazora i narodnosti, a najviše Hrvata.

mons. Ante Ivas
šibenski biskup

2013.

Iskreni pijetet i dostojanstveno poštovanje svim žrtvama

Svjetlo istine o blajburškoj tragediji potrebno je radi poštovanja i prema žrtvama i radi nas samih. Istina rađa novog čovjeka i humanije društvo. Čovjek zlo djela ostaje u tami, a tko čini istinu ne boji se svjetlosti... Iskreni pijetet i dostojanstveno poštovanje žrtvama blajburške tragedije kao i žrtvama ostalih stratišta na svim stranama rata i poraća, želi biti poziv da nadidemo svaku ideološku zatvorenost, izidemo iz tame i otvorimo se svjetlu istine. U suprotnom će nam ideološki virusi, igrajući uvijek opasne i porazne produžetke, zaražiti i našu budućnost. Bleiburg nije prošlost, jer dok god ima svjedoka, nije to prošlost. Blizu je, jer je ove zločine počinio čovjek svomu bližnjemu.

mons. Marin Barišić
splitsko-makarski nadbiskup

2014.

Prestanimo jedni drugima biti neprijatelji

Uz poziv na veći trud i zalaganje odgovornih za utvrđivanje istine, osudu svih zločina i jednak pijetet prema svim žrtvama koje nam uvijek ostaju pouka, temeljna poruka koju s ovoga mjesta želim poslati zaključujući u ime Isusa Krista je poruka: Završimo konačno Drugi svjetski rat! Prestanimo se već jednom ponašati kao sinovi i kćeri ustaša i partizana i na druge gledati kao sinove i kćeri ustaša i partizana! Ma, prestanimo jedni drugima biti neprijatelji, a postanimo jedni drugima braća i sestre! I svi zajedno prionimo na suočavanje s problemima sadašnjosti, kako svojim sinovima i kćerima ne bismo ostavili naslijeđeni balast prošlosti koji nas je dijelio i dijeli, nego priliku za bolju zajedničku budućnost!

mons. Mate Uzinić
dubrovački biskup

2015.

Bez straha od istine na kojoj je strani bio veći broj stradalih

Potrebno je da se, koliko je moguće, popišu sve žrtve totalitarističkih ideologija zla, bez straha od istine na kojoj je strani bio veći broj stradalih. U našoj zemlji, natopljenjnoj krvlju, važno je tražiti istinu da ne

bismo ostali zatvoreni u prošlost i stalno bili izlagani potpirivanju mržnje kojom se hrane ideologije zla. Očekujemo da se hrvatske institucije i pojedinci koji bi mogli tomu pridonijeti zauzmu za sustavno iznošenje istine. Istina će nedvojbeno otkriti posljedice zločina, ali će dopustiti i da progovori nada, bez koje je budućnost zatvorena.

kardinal Josip Bozanić
zagrebački nadbiskup

2016.

Šutnja ne će donijeti mir

Mora se konačno čuti i naš jasan i odlučan glas za čovjeka, za njegovu bogoistost i njegovo dostojanstvo koje mu je Bog dao, a čovjek ga nema pravo oduzeti. Ako bismo i dalje šutjeli, u našoj se životnoj stvarnosti ne bi mogao ostvariti onaj istinski mir koji Stvoritelj svih ljudi i naroda želi podariti svoj svojoj djeci. Budemo li i dalje šutjeli, zakon jačega i dalje će carevati u našem svakodnevlju, a prijetnja represalijama, egoizmom i ratom umrtvit će dijalog i napore oko međusobnoga sporazumijevanja. Budemo li i dalje šutjeli, ugasit ćemo dragocjeno svjetlo i zapriječiti prijeko nam potrebnu toplinu ljubavi Isusa Krista, božanskoga univerzalnoga kralja mira. Kristov mir tada ne će doći u naša srca.

mons. Franjo Komarica
banjolučki biskup

2017.

Jasenovac, Bleiburg, Vukovar i druga mjesta stradanja nisu do danas uspjela od političkih prerasti u povijesne teme

Pomanjkanje otvorenosti za Isusovu riječ rasvjetljava zašto se cjelokupni problem žrtava ustaškoga režima za vrijeme II. svjetskoga rata, a posebno logora u Jasenovcu, sveo na rat brojevima žrtava; zašto se nije smjelo - osobito ne javno - čak ni spomenuti »križni put« ili druge žrtve hrvatskoga naroda poslije II. svjetskoga rata; zašto neki drže da se ne bi trebalo ni smjelo osvijetliti istinu o žrtvama jugoslavenskoga komunističkoga sustava i zašto neki to i danas sprječavaju; zašto se brojevi žrtava mijenjaju ovisno o okolnostima i potrebama političkih režima i njihove vlasti, zašto se još i danas ne spominju i ne broje sve žrtve, nego samo žrtve na vlastitoj strani; zašto Jasenovac, Bleiburg, Vukovar i druga mjesta stradanja nisu do danas uspjela od političkih prerasti u povijesne teme, uvijek s dužnim pijetatom i sućuti.

mons. Đuro Hranić
dakovačko-osječki nadbiskup

2018.

U znaku vjere, molitve i poštovanja prema žrtvama kolektivnoga stradanja

Bleiburg je metafora mučenja, progona i pogibije silnoga mnoštva naših sunarodnjaka. Zato se ovdje svake godine spominjemo u molitvama svih znanih i neznanih stradalnika koji su bez procesa i suda umirali po logorima i grobištima: od Dravograda, Kočevskoga roga, Maribora i Tezna do Ogulina i Gospića, od Macelj-skih šuma i Jazovke do Jasenovca i Gline, od Križevaca i Bjelovara do Srijemske Mitrovice, Sarajeva, Foče, Zenice i Mostara. Crkva je duhom molitve i pijeteta od samih početaka imala praksu moliti za pokojne, kako u crkvama tako i na mjestima gdje su poginuli ili bili pokopani. I ovogodišnje okupljanje vas hodočasnika iz svih dijelova Lijepe Naše, Europe i svijeta u znaku je vjere, molitve i poštovanja prema žrtvama kolektivnoga stradanja koje su počinili jugoslavenski partizani po okončanju Drugoga svjetskoga rata, a koje se desetljećima zatiralo, pravdalo ili umanjivalo.

mons. Želimir Puljić
zadarski nadbiskup